

УДК 94 (438): 94(477.85) “1991/2009”
ББК 63.3(0)

Марія Середюк

РОЗВИТОК ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ОСВІТНІХ ВІДНОСИН У 1991–2009 рр.

У статті висвітлюються польсько-українські освітні відносини. Показано діяльність польської та української національної меншин у відродженні й популяризації їх мов на території Західної України та Республіки Польща (РП). Проаналізоване співробітництво вищих навчальних закладів обох країн, їх діяльність у науковій сфері. З'ясовано, що розвиток українсько-польських відносин у 1991–2009 рр. сприяв зміцненню двосторонніх освітніх зв'язків.

Ключові слова: освіта, поляки, РП, Західна Україна, ЗОШ, ВНЗ.

Польсько-українські освітні взаємини розвивалися протягом багатьох століть. Цьому, насамперед, сприяли історичне минуле, географічна зближеність, етнічна спорідненість та врешті родинні зв'язки. Здобуття Україною незалежності сприяло встановленню міждержавних контактів в галузі освіти між двома слов'янськими народами, зокрема у Західних областях України.

З огляду на новітні тенденції поглиблення освітнього і наукового українсько-польського співробітництва важливо по новому проаналізувати їх співпрацю.

Мета статті полягає в тому, щоб показати розвиток польсько-українських освітніх відносин Західних областей України та РП у 1991–2009 рр.

Варто зазначити, що на дану проблему звертали увагу ряд дослідників. Зокрема, співпрцю двосторонніх культурно-освітніх взаємин висвітлювали О.Бабак [2], Д.Горун [5], О.Калакура [8]. Фрагментарно аналізували освітню діяльність окремих закладів Польщі та України Л.Зашкільняк [7], Н.Коцан [16], а серед польських дослідників – Г.Левкович [18], Я.Конева [15] та інші. Розвитку польсько-української співпраці в галузі культури сьогодні присвячено ряд статей Івано-Франківського вченого П.Федорчака [25–28]. Ураховавши все, автор намагається поглибити окреслену тему, яка ще недостатньо висвітлена в українській історіографії.

На початку 90-х рр. ХХ ст. розвитку освітніх взаємин між Україною та Польщею сприяли національні меншини: українська в республіці Польща та польська в Україні. українці в РП були згуртовані в цілий ряд суспільно-громадських об'єднань (понад 20), найбільшим з яких є Об'єднання українців у Польщі (ОУП) [19, с.5]. В свою чергу, інтереси поляків в Україні представлені двома організаціями – спілкою поляків України (СПУ) та федерацією поляків України (ФПУ) [5, с.116]. громадські організації Польщі та України мали спільні цілі – вивчення рідної мови, відродження національної самосвідомості та підтримка релігійного життя, захист політичних прав тощо [15, с.99].

У зв'язку з цим, сприянням національних меншин РП та України у місцях їх компактного проживання були створені школи з вивчення рідної мови. Зокрема, у Польщі за підтримки Міністерства освіти держави організовано діяльність українських початкових класів в Перемишлі, Гурові Ілавецькому, Бартошицях, Білому Борі [24, с.50]. На середину 1990-х рр. такі ж класи виникли у Банях Мазурських. Водночас, створено українські загальноосвітні ліцеї у Легниці, Гурові Ілавецькому та Білому Борі [13, с.355].

За даними Міністерства науки і освіти України й організацій українців Польщі, у РП в 1995 р. налічувалося 8 українських шкіл і 81 пункт вивчення української мови із загальною кількістю учнів 2800–2840 [26, с.456]. На початок ХХІ ст. в Польщі нараховувалося 107 українських шкіл, де навчалось 2600 дітей. Ці цифри свідчать про тенденцію до зменшення україномовного населення РП. На думку, дослідниці О. Бабак такі дані пояснюються офіційною статистикою, яка виділяє лемків, як окрему меншину

[2, с.121]. З 2000 по 2009 рр. кількість україномовних шкіл у Польщі не збільшувалося. Українську мову можна було опанувати при гуртках громади, школах [33].

Українські освітні заклади у Польщі отримували фінансову підтримку з боку центральних державних установ (Міністерства національної освіти РП, Комісії з питань національних та етнічних меншин у Сеймі). Значну допомогу у розвитку українського шкільництва надавало Ольштинське воєводство, де українська меншина становила 40% від усього населення краю [13, с.354].

Поряд з цим, мало місце недофінансування місцевою владою Польщі українських шкіл, зокрема у Вармінсько-Мазурському та Західнопоморському воєводствах. Така політика уряду пояснювалася розпорошеністю українського населення, великим безробіттям на цих територіях та проживанням інших етнічних меншин [22, с.128].

Проблема шкільництва в РП є складною з огляду на нерівномірне розселення українців у Польщі та асиміляційні процеси. Унаслідок цього зменшувалася кількість дітей, які вивчали українську мову, як підкреслював Марко Сирник, головний редактор журналу “Рідна мова”, ситуація є стабільною. За проведеними підрахунками їх журналу єдиним регіоном в якому кількість дітей, які вивчають українську мову (2005–2009) не зменшувалася, а навпаки збільшувалося було Підляшшя [30, с.46].

Створенню умов для вивчення мов і розвитку освітніх взаємин між двома країнами посприяла підписана 18 травня 1992 р. між міністерствами освіти України та Польщі Угода про співробітництво в галузі науки та освіти [6, с.11].

На її виконання працювала спільна українсько-польська комісія експертів. Вона удосконалювала зміст підручників з історії та географії для загальноосвітніх шкіл, а також з мови і літератури для закладів з польською мовою навчання в Україні та українською – у Польщі [17, с.92].

Вивченню польської мови в Україні сприяли Посольство Республіки Польща в Україні та її генеральні консульства в Києві, Львові й Харкові. За посередництвом цих установ та наполегливістю польських організацій (СПУ та ФПУ) навчальним закладам України були передані підручники та навчальні посібники [8, с.239].

У середині 90-х рр. ХХ ст. в Україні існували три повні одинадцятилітні польські школи – дві з них у Львові, інша у Житомирі. Велика кількість польських класів та шкіл були створені в Західних областях України: Волинській, Рівненській, Тернопільській, Івано-Франківській, Чернівецькій тощо. Створення польських освітніх закладів було зумовлено потребою місцевих поляків, які в зв’язку різних історичних обставин залишилися проживати на цих територіях [31, с.12].

Ініціаторами відкриття польських класів у Західній Україні були Товариства польської культури (ТПК). Вони в свою чергу залучилися підтримкою польських та українських освітніх установ. Так, у 1992 р. у Івано-Франківську за ініціативи ТПК імені Ф. Карпінського та міського відділу освіти було створено перший клас з польською мовою навчання при загальноосвітній школі (ЗОШ) I – III ступенів № 14 (зараз № 3). Її практичну допомогу надавали польські освітні органи та об’єднання “Вспульнота Польська”. З РП були надіслані букварі, читанки, підручники з історії Польщі. До цієї школи були запрошені вчителі із Польщі: Хелена Шарановська, Стася Калиновська, Аліція Марглевська [27, с.521].

Початкові класи із вивчення польської мови діяли у Чернівцях при ЗОШ № 5 та № 26 [32, с.2], школи (№ 1, 7, 10, 15, 25) та гімназії (№ 4,14, 18, 21) у Луцьку [1], Рівному (ЗОШ № 2, 20, 15) [33] тощо.

На вивчення польської мови в Україні особливу увагу звертали ФПО та СПУ. У липні 1995 р. їх керівниками було підписано угоду про співпрацю в галузі освіти та культури, зокрема, про відкриття нових польських шкіл, олімпіад із знання польської мови та літератури, фестивалів самодіяльних колективів [29, с.343]. Освітня діяльність ФПО та СПУ в Україні сприяла до зацікавлення у вивченні їх мови.

Розвитку польсько-українським освітнім взаєминам сприяли діючі молодіжні організації у РП. Активізація їх співпраці найбільше припадає після помаранчевих подій в Україні. Так, було розроблено спільну польсько-українську програму молодіжних обмінів між школами України та Польщі – “Разом”. Її мета поглибити міжкультурний діалог та зламати давні стереотипи двох народів. Тільки в жовтні-листопаді 2006 р. було здійснено обмін між 14 польськими та українськими школами. У 2007 р. їх кількість збільшилася до 25. Учасниками молодіжних обмінів були освітні заклади усіх областей Західної України, зокрема Івано-Франківська ЗОШ № 3 [20].

Проблема польської освіти в Україні не є такою складною, як української в РП. Звісно, на початку 90-х рр. ХХ ст. існували певні непорозуміння із створенням навчальних закладів в обох країнах. Проте, на відміну від України, польська етнічна меншина отримувала фінансову допомогу від різних неурядових організацій РП. Це Фонди ім. Баторія, “Новий Став”, “Інститут Східних Досліджень”, “Освіта для демократії”, “Відродження”, “Східноєвропейський демократичний центр”, Товариство Лева, “Школа Лідерів”, “Наш Станіславів” тощо [3, с.8].

Отже, діяльність українських та польських шкіл в РП та Україні дала можливість національним меншинам вивчати рідну мову, культуру, історію. Водночас створювалися умови для поглибленого інтересу до історії минулого двох народів.

На зміцнення польсько-українських освітніх взаємовідносин спрямовувалася міжнародна діяльність вищих навчальних закладів, зокрема у Західних областях України. Так, за ініціативою Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України було створено Інститут Центрально-Східної Європи у Львові на правах громадської організації науковців. Обидва інститути співпрацювали у вивченні історичного минулого, сучасного політичного становища та перспектив у співпраці країн Центрально-Східної Європи [7, с.233]. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України розробив концепцію Центру полоністики, тобто центр де велика увага зверталася на вивчення польської мови, літератури, історії та культури, здійснювалося дослідження польсько-українських взаємин [35, с.4].

Центри полоністики були створені в усіх областях Західної України. Така зацікавленість зумовлювалася географічною близькістю з РП, інтенсивними економічними, культурними та родинними зв'язками. Полоністичні центри займалися вивченням, дослідженням польської мови, історії та культури. Вони сприяли налагодженню освітніх взаємин з польськими навчальними закладами, українськими центрами культури в Польщі тощо [12, с.248]. З лютого 1997 р. у Львові розпочав свою діяльність науковий центр Польської Академії наук, а у Варшаві – Науковий центр НАН України. Їх створення та діяльність сприяли розширенню творчих контактів обох слов'янських народів [5, с.76].

Великий вплив на розвиток освітніх взаємин мала діяльність таких університетів, як Львівського національного університету імені Івана Франка, Дрогобицького педагогічного інституту, Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, Волинського державного університету імені Лесі Українки, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича тощо. Викладачами цих навчальних закладів досліджувалися різні проблеми польсько-українських зв'язків. Зокрема, вченими Львівського національного університету було опубліковано чимало праць, присвячених даній тематиці. Серед них, професори Л.Зашкільняк, М.Крикун, М.Швагуляк. Ними було опубліковано “Польща – Україна – Німеччина в сучасній Європі” (вийшло друком Т.6, протягом 1996–2008 рр.), “Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів” (2002 р.) [23]. Із 2007 р. Л.Зашкільняк був співкерівником (разом з проф. Є.Матерницьким із Жешува) українсько-польського наукового проекту “Історія – ментальність – ідентичність. Роль історії та істориків у житті українських і польських народів” (у 2008 р. вийшов Т.1.). Водночас львівський дослідник був координатором

(спільно з проф. В. Резмером із Торунського університету) проекту “Україна–Польща: важкі питання” (Т.10. протягом 1998–2007 рр.) [7, с.232]. Учені Львівського університету залучають студентів до наукових пошуків, допомагають їм у підготовці дипломних робіт із полоністичної тематики, проводять наукові конференції, семінари, симпозіуми тощо.

Львівським національним університетом імені Івана Франка підписано 15 угод з вищими навчальними закладами Польщі: Варшавським, Вроцлавським, Ягелонським, Сілезьким, Опольським, Люблінським, Жешівським, Гданським, Познанським університетами, Краківським педагогічним університетом, Вищими педагогічними школами Кельц, Ченстохови, Вищою школою управління та адміністрації міста Перемишля та Інститутом фізики ПАН, Академію спеціальної педагогіки імені Марії Грегорджевської [34].

Відповідно до цих угод українські та польські науковці проходять стажування, працюють в бібліотеках та архівах, беруть участь у наукових конференціях, семінарах, конгресах, проводять спільні наукові дослідження. Польських вчених цікавлять наші дослідження в галузі точних наук, географії, філології, робота в архівах та бібліотеках [11, с.93].

Особливу увагу на вивчення польської мови звертається у Прикарпатському національному університету імені Василя Стефаника. У 1992 р. на філологічному факультеті було відкрито відділення польської мови і літератури для підготовки спеціалістів-полоністів. Кафедру слов'янських мов очолив професор Микола Лесюк. Викладачі кафедри проходили стажування у вищих навчальних закладах Польщі. Інна Белякова у Варшавському університеті захистила докторську дисертацію. Кафедра слов'янських мов часто залучає викладачів із РП для читання курсів польської мови, морфології та діалектології. До 2008 р. в університеті підготовлено 260 спеціалістів-полоністів, які працюють у польських школах [26, с.456].

У 2008 р на базі Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника проходив конкурс (п'ятий) знавців польської орфографії. У ній взяли участь студенти-полоністи із багатьох ВНЗ України та Польщі. За словами тодішнього проєктора з міжнародного співробітництва, Ігоря Цепенди, Прикарпатський університет є одним із десяти найкращих центрів полоністики. До РП направлялися викладачі та студенти ВНЗ на курси з вивчення польської мови та для стажування. Використання такої практики сприяло поліпшенню підготовки спеціалістів та обміну досвідом [21].

Дослідженням польсько-українських взаємин займається кафедра слов'ян Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. У 1996 р. їх колектив провів міжнародну конференцію “Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст.”. У ній взяли участь понад 100 вчених України та Польщі: Я.Ісаєвич, Л.Зашкільняк, В.Сергійчук, В.Яровий, І.Ільюшин, О.Карпенко, польські вчені Е.Коко, В.Вежбець, М.Сивіцький та інші. Учені на прикладі Галичини висвітлили українсько-польські політичні, соціально-економічні відносини та культурно-мистецькі й літературні зв'язки [25, с.149]. Викладачі кафедри М.Вітенко та В. Комар захистили із цієї тематики кандидатську та докторську дисертації, опублікували чимало статей.

Польсько-українські відносини в галузі науки, освіти та культури стали предметом дослідження доктора історичних наук, професора П.С.Федорчака. Результатом чого було видано низку статей із цієї тематики. Також, вченим було підготовлено навчальний посібник “Новітня історія Польщі ХХ століття” [28, с.219].

Розвитку польсько-українських освітніх відносин сприяє Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Так, у 2007 р. спільно з обласним Товариством польської культури ім. Адама Міцкевича створено Центр “Східна школа польських студій імені Антона Кохановського”. Його ініціатором був польський науковець, директор Студій Східної Європи при Варшавському університеті Ян Маліць-

кий. Керівником Центру було обрано доцента кафедри міжнародних відносин Владислава Струтинського та викладача, на той час, кафедри міжнародної інформації, кандидата політичних наук Сергія Швидюка [32, с.2].

Діяльність Центру сприяла підписанню Угод про співпрацю між Чернівецьким університетом та Східноєвропейською Вищою Державною Школою у Перемишлі і Лодзьким університетом, поглибленню обмінів між студентськими групами двох країн тощо [23].

Поглибленню польсько-українських відносин у галузі науки і освіти сприяв Інститут Польщі. Він був створений у 2008 р. з ініціативи Надзвичайного і Повноважного Посла України в Польщі Олександра Моцика, на базі факультету міжнародних відносин Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Його діяльність мала налагоджувати та поглиблювати відносини між Україною і РП, а також їх різносторонньому їх вивченню [16, с.163]. Протягом періоду існування Інститут організував круглий стіл “Досвід вступу Польщі до Європейського Союзу: уроки для України”, конкурс “Ілюстрації до творів Юліуша Словацького” (очолив проф. Художньої академії Лодзя Марек Вагнер) тощо. У рамках діяльності Інституту Польщі передбачено різноманітні освітні, дослідницькі напрями: опрацювання проекту монографії “Країнознавча характеристика Польщі” [16, с.164].

Отже, особливу увагу дослідженню історії та культурі двох сусідніх народів звертали науковці ВНЗ Західних областей України. За їх участі відбувалися конференції, семінари що свідчили про активність співпраці між навчальними закладами України та Польщі.

Налагодження польсько-українських освітніх взаємин сприяли наукові установи РП. Зокрема, у 1996 р. в Кракові був створений, під керівництвом П. Козакевича, науково-дослідний Польсько-Українського Інститут [11, с.28].

З 2000 року почергово у Варшаві та Львові проводилися Львівсько-Варшавський семінар з “Філософії науки”, в якому беруть участь викладачі та науковці Львівського і Варшавського університетів. До роботи в семінарі залучаються викладачі та науковці з різних університетів України, Польщі та інших країн [4].

Із жовтня 2001 р. у м. Люблін відкрито Європейський Колегіум польських та українських університетів. Він був створений за ініціативою президентів України і Польщі [14, с.195].

Педагогічний університет в Кракові спільно з Львівським проводить серію українсько-польських наукових конференцій “Львів: місто-суспільство-культура” (Львів-Краків: діалог міст в історичній ретроспективі). Водночас, за їх участі організовується спільно з німецькими партнерами цикл наукових семінарів “Польща, Німеччина, Україна: шлях до спільної Європи” [3, с.8].

В червні 2009 року у Вроцлавському університеті проходили Дні Львівського університету, а в травня 2010 р. було проведено Дні Вроцлавського університету в Львівському [23].

Отже, розвитку польсько-українських освітніх відносин у 1991-2009 рр. значною мірою посприяли суспільно-політичні зміни у країнах Центрально-Східної Європи в цей час. Насамперед були створені належні умови для вивчення рідної мови: польської в Україні, української – Польщі, сформулювалися центри полоністики при ВНЗ України. Діяльність їх науковців сприяла налагодженню науково-освітньої співпраці між навчальними закладами двох країн. Результатом цього стали спільні дослідження з історії українсько-польських стосунків. Таким чином, розвиток освітніх взаємин позитивно вплинув на культурне співробітництво України та Польщі, сприяв зміцненню їх зв'язків та напрацювань над історією минулих подій.

1. Атаманюк В. Діяльність польських шкіл у Волинській області [Електронний ресурс] / В. Атаманюк. – Режим доступу : // www.luck.msz.gov.pl/uk/luck_ua_k_17.

2. Бабак О. Українсько-польські відносини (з 1980-х років до 2005 р) / О. Бабак. – Кіровоград, 2005. – 186 с.
3. Бердыховська К. Польша и Украина: вызовы современности / К. Бердыховська // Новая Польша. – 2005. – № 10. – С. 6–9.
4. Варшавський фестиваль науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // www.ict.edu.pl/festiwal.
5. Горун Д. Українсько-польські гуманітарні взаємини в 1991–2001 рр. / Д. Горун // Україна і Польша в ХХ столітті: проблеми і перспективи взаємовідносин: зб. наук. праць. – К., Краків, 2002. – С. 270.
6. Договір між Україною і Республікою Польщею про добросусідство, дружні відносини і співробітництво // Політика і час. – 1992. – № 7–8. – С. 11.
7. До 60-річчя доктора історичних наук, професора Л. О. Зашкільняка // Український історичний журнал. – 2009. – № 5. – С. 232–234.
8. Калакура О. Мовно – культурний розвиток сучасної польської меншини в Україні / О. Калакура // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України : зб. наук. праць. – К, 2007. – Вип. 34. – С. 238–253.
9. Карась Г. Івано-Франківськ: культурно-мистецька хроніка незалежності / Г. Карась // Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2001. – 287 с.
10. Киридон А. Українсько-польські відносини: “нова ера” співпраці / А. Киридон // *Od ugodu hadziackiej do Unii Europejskiej*. Т. II. *Reset czy kontynuacja / pod red. № А. Kulczyckiego, I. Guraka, I. Stoty, M. Rowickiego*. – Rzeszów ; Lwow ; Iwano-Frankowsk, 2012. – С. 116–120.
11. Кіндрат К. Українсько-польські стосунки на зламі тисячоліття / К. Кіндрат, В. Трохимчук. – Львів, 2002. – 112 с.
12. Клименко О. Культурний вимір глобалізації: взаємообумовленість виникнення і тенденції зростання / О. А. Клименко // Політологічний вісник. – К., 2008. – Вип. 36. – С. 246–252.
13. Ключковська І. Українська освіта зарубіжжя як фактор збереження самобутності української меншини / І. Ключковська // Українознавство. – 2006. – Вип. 4–6. – С. 354–359.
14. Козлов Ю. Поляки в Україні. Спроба ретроспективи: національність – мова – культура / Ю. Козлов // Проблеми історії України ХІХ – початку ХХ ст.: зб. наук. статей. – К., 2006. – Вип. 12. – С. 193–199.
15. Конєва Я. Польсько-українські відносини в історичному та політичному контексті / Я. Конєва // Варшавські українознавчі записки з польсько-українських зустрічей / ред. С. Козак. – Варшава, 1996. – С. 98–103.
16. Коцан Н. Роль Інституту Польщі Волинського національного університету імені Лесі Українки у поглибленні українсько-польських відносин у галузі науки і освіти / Н. Коцан // *Od ugodu hadziackiej do Unii Europejskiej*. Т. II. *Reset czy kontynuacja / pod redakcją № А. Kulczyckiego, I. Guraka, I. Stoty, M. Rowickiego*. – Rzeszów ; Lwow ; Iwano-Frankowsk, 2012. – С. 163–165.
17. Кульчицький С. Українсько-польська “підручничкова” комісія: досвід і підсумки роботи // Україна-Польша: історія і сучасність. Ч. 2. – К., 2005. – С. 90–93.
18. Левковіч Г. Українознавство на польсько-українському пограниччі. 10 років діяльності / Г. Левковіч // Південно-Східний Інститут в Перемишлі 1990–2000. – Перемишль, 2000. – 213 с.
19. Островський І. Українці за межами краю / І. Островський // День. – 2003. – 10 лип. – С. 5.
20. Польсько-українська Фундація Співпраці “Паусі” та Ініціатива “Разом” оголошують конкурс для загальноосвітніх шкіл [Електронний ресурс] – Режим доступу : // www.razom.pausi.org.
21. Плугатор Г. Прикарпаття: конкурс польської мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // www.kolomyia.org/se/sites/konid=13747.
22. Скарадзінський Б. Добрі починання / Б. Скарадзінський // Нова Польша. – 2001. – № 7. – С. 128–129.
23. Стан і перспективи розвитку співпраці галузі освіти і науки між Україною і РП [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // www.kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/.
24. Тима П. Сила меншини / П. Тима / Нова Польша. – 2001. – № 7. – С. 50–57.
25. Федорчак П. С. Міжнародна науково-практична конференція “Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст” / П. С. Федорчак // Український історичний журнал. – 1997. – № 3. – С. 149–150.
26. Федорчак П. С. Українсько – польське наукове та навчально – освітнє співробітництво / Федорчак П. С., Федорчак Т. П. // Проблеми інтеграції науково-освітнього потенціалу в державотворчому процесі : зб. наук. праць [голова ред. кол. Т. І. Рибак]. – Тернопіль, 2004. – Вип. 3. – С. 455–459.
27. Федорчак П. С. Розвиток українсько-польських мовних контактів та взаємин у галузі освіти на Прикарпатті (90-ті роки ХХ ст.) / П. С. Федорчак, Т. П. Федорчак // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського державного лінгвістичного університету LINGVARAX–VII. Мова, освіта, культура: наукові парадигми і сучасний світ. Філософія. Педагогіка. Психологія. – К., 2001. – Вип. 4. – С. 521–523.
28. Федорчак П. С. Новітня історія Польщі ХХ століття: навч. посіб. для студ. істор. спец. / П. С. Федорчак. – Івано-Франківськ, 2006. – 219 с.
29. Фіглевський М. Культурно-освітня діяльність польських громадських організацій у Західних областях України / М. Фіглевський // Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст. – Івано-Франківськ : Плай, 1997. – С. 341–344.

30. Чавага К. З хронічки подій на Підляшші / К. Чавага // Над Бугом і Нарвою. – 2009. – № 6. – С. 45–48.
31. Osadczy W. Polacy na Ukrainie dzisiaj. Informator. Cz. I. Federacja Organizacji Polskich na Ukrainie, Towarzystwo Naukowe “Polska–Wschyd”. – Warszawa, 2005. – 63 s.
32. Witamy spoleczność Bukowiny z 20-leciem Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza // Gazeta Polska Bukowiny. – Czerwiec, – 2009 – № 25 – S. 1, 2.
33. Фримус А. Обмін школярами [Електронний ресурс] / А. Фримус. – Режим доступу : // www.Rtb.rv.ua/company/tele/video/1957/.
34. Чапляк Л. Угоди про співпрацю Львівського національного університету імені Івана Франка з зарубіжними навчальними закладами та установами [Електронний ресурс] / Л. Чапляк. – Режим доступу : // www.kameniar.franko.lviv.ua/.
35. Інститут у 2008 році // Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України в 2008 р. // Інформаційний бюлетень. – Львів, 2009. – С. 3–12.

В статье основное внимание обращено на польско-украинские образовательные отношения. Показано деятельность польской и украинского национального меньшинства в возрождении их языка на территории западных областей Украины и Республики Польша (РП). Проанализировано сотрудничество высших учебных заведений обеих стран, их деятельность в научной сфере. Выяснено, что развитие украинско-польских отношений в 1991–2009 гг способствовало расширению и укреплению двусторонних образовательных связей.

Ключевые слова: образование, наука, поляки, РП, Западная Украина, СОШ.

The article pays attentional Polish-Ukrainian to educational relations. The author shows role of Polish and Ukrainian national minorities in the revival of their languages in the territory of Western Ukrainian oblasts and Republic of Poland (RP). The author analyses cooperation of higher educational institutions in both countries and their activity in scientific sphere. It was determined that development of Polish-Ukrainian relations in 1991–2009 contributed to the expansion and strengthening of bilateral educational relations between educational institutions and historical research.

Keywords: education, science, polish, Republic of Poland, Western Ukraine, secondary school, higher educational institutions.

УДК 94 (437.1/.2): 94 (477)

ББК 63.3 (4 Укр) 63

Ірина Мудрієвська

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ЧЕСЬКОЮ РЕСПУБЛІКОЮ (1993–2011 рр.)

Проаналізовано стан співробітництва України з Чеською Республікою в 1993–2011 рр. в контексті порівняння двох основних хронологічних етапів українсько-чеських відносин крізь призму євроінтеграційних стратегій обох держав, визначені проблеми двосторонньої співпраці на сучасному етапі та перспективи подальшої міждержавної взаємодії.

Ключові слова: двостороннє співробітництво, євроінтеграція, “Східне партнерство”, Вишеградська група.

Актуальність дослідження визначається сучасними інтеграційними орієнтирами України, необхідністю узагальнення досвіду міждержавного співробітництва України з Чеською Республікою в різних його напрямках та формах з метою поглиблення двосторонніх відносин із врахуванням нинішнього зовнішньополітичного курсу України. Пріоритетність євроінтеграційної стратегії обумовлює високу важливість для України двосторонніх відносин з державами Центрально-Східної Європи, важливе місце серед яких посідає Чеська Республіка. В свою чергу, Чехія активно підтримувала євроінтеграційні устремління України і прагнула відігравати провідну роль у виробленні та практичній реалізації “східного вектору” зовнішньої та безпекової політики Євросоюзу, в першу чергу, – щодо України.